

Jani von Zansen, LVM

Tiedoksi ohjelman alustajat

Koen erityisen harmilliseksi, etten saanut teams-linkkiä ”**Alueellisen junaliikenteen keskustelutilaisuuten**” ilmoittautumiseni enkä edes soittoni perusteella.

Tilaisuus käsitteli aihepiiriä, josta 1969 alkaneen työurani aikana toimitin runsaasti kirjallisuutta ja muuta painettua aineistoa monilla eri kielillä kymmenien eri maiden tilanteesta pääasiassa Ruotsista käsin. Suomessa olin mm.VR:n 125-vuotishistoriikin päätoimittaja. Nyt olen kahden vuoden takainen paluumuuttaja Ruotsista.

Toivon, että tärkeimmät kohdat näkemyksistäni otetaan huomioon asian jatkokäsittelyssä.

**1. Maaseutukylien elinvoimaisuuden kannasta ensiarvoisen tärkeisiin palveluihin kuuluu toimiva joukkoliikenne ainakin perustasolla.** Tämä voidaan hoitaa junilla, linja-autoilla tai niiden yhdistelmillä. Ruotsissa on ymmärretty, että se on valtakunnan kokonaisuus, koska näin voidaan osaltaan vähentää riippuvuutta tuontipolttoaineista.

**2. Seutuliikenteessä on ensiarvoisen tärkeää luoda toimivat matkaketjut.** Suomessa VR, ELY-keskukset, Matkahuolto/yksityiset ja kunnat eivät ilmeisesti keskustele keskenään. Miten muuten on selitettävissä, että Ruotsissa, missä on kymmeniä rautatieoperaattoreita, matkaketjut onnistuvat hyvin eri operaattoreiden kesken sekä suhteessa syöttöliikenteeseen linja-autoilla.

**3. Matkaketjujen ehdoton edellytys on luotettavat aikataulut.** Esimerkiksi ajalla 1.1.-25.9.2021 VR jätti ajamatta 1178 junaa (laskettu tiedotuksista, LVM:llä lienee tarkka luku). Korvaavilla linja-autoilla eivät aikatauluihin perustuvat yhteydet pitäneet. Tämä on erityisen tehokas tapa siirtää asukkaat oman auton käyttäjiksi pysyvästi.

4. LVM tekee ostoliikennesopimukset VR:n kanssa. Viime vuonna vuoroissa tarvittava minimimäärä Dm12-moottorivaunuja oli 11 kpl. Hajatietoja liikenteessä olleista vaunumääristä: 9.7.2021 käytössä 7 kpl, 25.9.2021 käytössä 3 kpl tai 10.1.2022 käytössä 2 kpl. Jos VR:ltä ei vaadita korvaavaa kalustoa, niin ostoliikennettä ei voi suorittaa sopimusten mukaan. **Tähän on ehdottomasti vaadittava muutos.**

5. Viimeiset 11 työvuottani (2008-2019) työmatkani oli Norrköping-Malmö (435 km/ suunta). Tuolloin näin hyvin kaikkien eri toimenpiteiden vaikutukset liikenteeseen välittömästi. Erityisen tehokas tapa nostaa junien käyttöastetta oli lisätä pysähdyksiä harvaanasutun Smoolannin alueella. Kaikki junat eivät pysähtyneet kaikilla asemilla, mutta kaikilla asemilla pysähtyi joku juna muutosten jälkeen. Muutaman junan pysähdyspaikkoja Itä-Göötanmaan ja Skånen välillä olivat Mjölby, Boxholm, Tranås, Sävsjö, Älmhult ja Eslöv. **Tässä olisi halvin mahdollinen tapa parantaa eri paikkakuntien liikenneyhteyksiä Sisä-Suomessa.**

6. Lisäpysähdykset hidastavat junia 2-3 min kukin. Kun Tukholma-Malmö oli hidastettu 15 min lisäpysähdysten ja aikataulun luotettavuuden turvaamiseksi, matkustajamäärät olivat suuremmat kuin koskaan ennen. Lisäpysähdysten tuoma matkustajamäärä kompensoi mahdolliset poistuneet moninkertaisesti.

7. Linköpingin ja Lundin yliopistojen ja muiden oppilaitosten oppilaat tekivät usein kyselyitä junissa oppilastöinänsä. Kyselyiden tuloksissa matkustajien asettama tärkeysjärjestys oli jatkuvasti:

- 1. aikataulujen luotettavuus

- 2. matkaketjujen luotettavuus ja sujuvuus

Matka-aika, hinta ja muut palvelut seurasivat kaukana perässä.

Jos kysytään ”haluatko nopeampia junia” niin 100% vastaa kyllä. Pitää osata kysyä niin, että todelliset prioriteetit pääsevät esiin.

8. Oma näkemykseni seutuliikenteestä on, että kaukojunaliikenne ja koulumatkaliikenne ovat kaikkein joustamattomimmat, mutta kummallakin on mahdollisuus osallistua. Omalla paikkakunnallani kahdella junapysähdyksellä selvittäisiin koko julkisen liikenteen suurimmasta puutteesta ja yksi kouluvuoroista taitaa olla alueen suosituin bussi muidenkin kuin koululaisten suhteen.

Edellä mainittujen jälkeen VR:n seutujunat, Matkahuollon/yksityisten sekä ELY-keskusten ja kunnan tukemien autojen vuorot on sovittava toisiinsa. Mieluiten niin, ettei jatkoysteys lähde 10 min liian aikaisin, kuten nyt omalla alueellani on aivan liian yleistä.

On saatava **seudulliset aikataulut**, joissa on **kaikki vuorot**, riippumatta siitä kuka vuoroa operoi. Esimerkiksi Matkahuollon aikatauluhaku sanoo, ettei Haukivuorelle ole mitään yhteyttä. Ennen kuin muutin tänne, niin uskoin sitä. Nyt tiedän, että Mikkelin kaupunki ja ELY-keskus liikennöivät Mikkelin ja Pieksämäen välillä.

Haukivuorella 10.6.2022

Kunnioittaen

Eljas Pöhlö

FL, tietokirjatoimittaja, tietokirjailija

(paluumuuttaja, eläkkeellä)

Haukivuoren aluejohtokunnan varapuheenjohtaja

eljaspolho@me.com